

Welkom

Toolbox HRO: Ontwerpateliers

Ontwerpen met alle experts aan een tafel

Nout Verhoeven

29 januari 2013

Context van projecten bij ProRail

Grote publieke opdrachtgever

- Werk wordt uitbesteed aan aannemers en ingenieursbureaus
 - Dit vergt: het vertalen van 'klanteisen' naar 'specificaties'
- Veel stakeholders: Rijksoverheid, lagere overheden, meerdere vervoerders, commerciële partijen, belangengroepen.
 - Dit vraagt om expliciete afweging/afhandeling van eisen en wensen
- Projecten realiseren en onderhoudsactiviteiten gebeuren in levend systeem

Uitdagingen in de spoorbranche

Ondanks alles...

...Nederlandse spoorstelsel behoort tot de top 3 in de wereld op het gebied van prestatie, veiligheid, kostenniveau.

Uitdagingen spoorbranche:

- Grote kostenbesparing nodig: onderhoud en aanleg van spoor moet goedkoper;
- Systemsprong: op het gebied van veiligheid en robuustheid. Deze moeten naar aanzienlijk hoger niveau;
- Bezuinigingen: exploitatie van spoorstelsel moet beter.

- Nieuwe inzichten in gedrag van het stelsel die bovenstaande mogelijk maken!

Hoe kun je nieuwe (inhoudelijke) ontwerpinzichten laten landen in een conservatieve omgeving met ingesloten inhoudelijke opvattingen en een groot veld van belangen en politiek?

Ontwerpen van infrastructuur en stations

Karakteristieken van het klassieke ontwerpproces

- Ontwerpproces gaat serieel: stakeholder voor stakeholder, techniekveld voor techniekveld
- Omgeving vraagt snel een 'plaatje' t.b.v. (politieke) besluitvorming
- Lange voorfase van projecten (2-3 jaar) waardoor:
 - Sprake is van veel wijzigingen in eisen
 - Werkelijkheid verandert
 - Omgeving eist meer (veiligheid, trillingen, etc.)
- Buitendienststelling wordt lang van te voren aangevraagd en staat vast

Extra tijd in de voorfase gaat dus altijd ten koste van realisatiefase!

Fysieke nabijheid

- Het ontwerpatelier
 - Experts op het gebied van dienstregeling, ontwerp en regelgeving zitten aan één tafel.
 - Interactief en iteratief ontwerpen
 - Verbinding en samenwerking tussen experts van verschillende afdelingen
 - Maar ook nodig: een klantentafel
 - Markttafel: veilige buitendienststellingen
- Voordeel ontwerpatelier
 - Eenduidige omgang met alle eisen
 - Snelle ontwerpiteratie dus minder tijd nodig
 - Integrale benadering -> mooiere, betere oplossingen
 - Alle experts betrokken: draagvlak, ook bij oplossingen die lastig zijn voor het eigen vakgebied!
 - (Nieuwe) ontwerpprincipes en standaardoplossingen ontstaan en kunnen worden toegepast in andere projecten
- Aandachtspunten
 - Maak er geen organisatorische eenheid van: dit gaat ten koste van de verbinding binnen afdelingen!
 - Snel schakelen door experts maakt dat ontwerpbesluiten niet altijd expliciet genoeg genomen worden.
 - Inhoud en politiek moeten uit elkaar gehouden worden.
 - Nog veel leren over rollen en effectief gedrag.

Toegevoegde waarde vanuit HRO perspectief

Ontwerpatelier faciliteert de HRO-condities:

- creëren van een geïnformeerde cultuur
- zorgen voor gemeenschappelijke referenties
- goede onderlinge relaties
- Gezamenlijk probleemeigenaarschap

Ontwerpatelier stimuleert HRO –gedrag:

- focus op afwijkingen
- niet simplificeren
- focus op de operatie